

Позиция на Коалиция „Детство 2025“ по предложението за стандарт за финансиране на социалната услуга „приемна грижа“ като делегирана от държавата дейност чрез финансиране от общинските бюджети

Въведение

Коалиция „Детство 2025“ приветства усилията за разработване на предложението за единен финансов стандарт като разпознаваме в това желание от страна на институциите да дадат силен тласък на приемната грижа като основна алтернатива на процеса на затваряне на институциите, в синхрон с изпълнението на националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в България“. В своите становища, позиции и препоръки, организацията – членове на Коалицията нееднократно сме настоявали да се приключи с процеса на децентрализация на приемната грижа, като се въведе единен финансов стандарт, за да се гарантира устойчивостта и услугата да стане държавно - делегирана дейност.

Като обединение на организации, които са пряко включени в процесите на работа и подкрепа на уязвими деца и семейства, част от които и със сериозен опит и експертиза в цялостното предоставяне на услугата приемна грижа в страната, **изразяваме нашата категорична подкрепа на съвместното становище на Уницеф – България, фондация „За нашите деца“, Международна социална служба – България и SOS – Детски селища – България, които са членове на работната група.**

В същото време, бихме искали да **споделим опасенията си, че предложението за финансов стандарт не регламентира услугата в нейната цялост и с това няма да се даде необходимия тласък на приемната грижа**, а ще се повтори модел, известен досега, с големи дефицити в разходната част и необслужващ процеса на деинституционализация с нова философия на финансиране на услугата, съчетано с нейното управление на общинско и регионално ниво, както и да отправим **конкретни коментари по стандарта, финансовите процедури за заплащане на приемните родители и включването на представители на гражданския сектор в процеса на изработване на стандарта**, а не само на консултиране на готовия продукт.

Конкретни коментари:

1. **По отношение на разходите за издръжка:** Целта на проект „И аз имам семейство“ е освен да подкрепи с новата форма на грижи затварянето на ДДМУИ и пилотните ДМСГД, и да децентрализира приемната грижа към общините. Моделът на приемна грижа преди проект „И аз имам семейство“ е предоставяне в рамките на ДСП/ОЗД (освен няколко НПО като доставчици на услугата). В този процес на развитие на приемната грижа от ДСП/ОЗД, са предвидени разходи за издръжка на приемното дете и заплата на приемните семейства. Всички останали разходи по приемната грижа - заплата на социалните работници, режимни разходи се поемат или от ДСП/ОЗД или от външен доставчик на други услуги – ЦОП, НПО /обучения, кампании за набиране на нови семейства, подкрепа към настаняванията, режимни и административни разходи/.
2. **По отношение на капацитета:** В рамките на проект „И аз имам семейство“ голяма част от приемната грижа е развита към общините. Към тях са сформирани Екипи по приемна

грижа – най-често от по двама социални работника. Не е изграждан капацитета на други служители на общини - да бъдат обучавани за управлението на приемната грижа на общинско ниво. В рамките на проекта бяха наемани администратори, които са насочени по-скоро към администрирането на проекта, отколкото към управлението на приемната грижа на общинско ниво. В същото време, предложеният ЕФС по проекта, предвижда същите видове разходи, които бяха налични и преди проекта – издръжка на детето, заплата за семейството, заплата за социален работник и много минимални режийни и административни разходи. В този смисъл, ЕФС не отразява истинската стойност на приемната грижа, а просто събира на едно място всички разходи, които досега са правени в приемната грижа, без обаче да отчита:

- Разходите направени в рамките на проекта за управлението на проекта, необходимостта от провеждане на регулярни кампании и набиране на нови семейства и изобщо за изграждане на капацитета;
- Допълнителните разходи, които се правят от други услуги – напр. ЦОП-овете, или от НПО като доставчици на приемна грижа.

3. **По отношение на броя на социалните работници:** В допълнение, дори при така разписаният стандарт следва да се отчете практиката по проект „И аз имам семейство“ в рамките на който членовете на екипите по приемна грижа са поне двама социални работника. В този контекст и с оглед гарантиране качеството на услугата следва да се заложи повишаване броя на социалните работници.

4. **По отношение на предложените разходи за единица дейност в часове:**

- 4.1. Часовете отделени при „Първичната оценка на кандидатите“ /стр.5/ III т. „Оценяване и обучение на кандидатите“, в частта „Среща с кандидатите“ - да се допълнят още с поне 2 часа;
- 4.2. **Да се предвиди допълнително перо** за среща с разширения семеен и приятелски кръг на приемното семейство – с поне още 2 часа.
- 4.3. **Относно V. Подкрепа и наблюдение на ПС** - добре е да се вземе предвид, че плана за действие на ОЗД и плана за предоставяне на социална услуга за подкрепа на детето (ако ползва такава при друг доставчик) се преразглежда на 3 месеца и приемният родител и неговият социален работник трябва да вземат участие в тях. Предвид и това, че работата с детето е много динамична и често изисква извънредни мултидисциплинарни срещи, добре е да се зложат часове минимум за още 10 срещи за 1 година. Това може да залегне в нова точка – „Участие на приемното семейство и техният социален работник в мултидисциплинарни срещи, организирани от ОЗД и други доставчици и организации“.
- 4.4. В същата точка по-долу, е **зададено поддържащото обучение да е в група по 10 човека т.е. 5 приемни семейства и обучението им да е само 1 час месечно**, което е крайно недостатъчно. Препоръчваме поне по 2 часа, т.е. в колонка 2 да са 2 обучения /за 10 ПС/.
- 4.5. В точка „**Водене на документация по подкрепа и наблюдение**“ - да се предвидят 4 часа(вместо 3ч.)
- 4.6. В „**Подготовка на ПС за извеждане на детето и изготвяне на заключителен доклад**“, предвид, че това е най-тежкият период, а при международните осиновявания - и много дълъг, предлагаме часовете да се увеличат двойно и да бъдат зложени 8 часа(вместо 4ч.).
- 4.7. Да се увеличат и разходите за транспорт, както и часовете за консултиране на приемни семейства и за групи за взаимопомощ, които също са недостатъчни в момента.

5. **По отношение на планирането:** Възможност за регионално планиране на услугата, което обаче да не води до отделяне на децата от общностите им, т.е. възможност за няколко Центъра по приемна грижа в регион, които да се планират на база нуждите на децата и броят на приемните семейства, които си набират.

В обобщение опасенията ни са, че ако се приложи така изготвеният ЕФС, той единствено ще повтори модела на приемна грижа в страната отпреди проект „И аз имам семейство“ и то при условия, че се дадат много ясни указания на общините как ще стане пълната децентрализация на приемната грижа към тях. **Общините няма да разполагат с ресурс, който да развива техния собствен /или на друг доставчик/ капацитет** за управление на приемната грижа, провеждане на регулярен подбор/кампании за нови семейства, провеждане на собствена политика за необходимите им на общинско / регионално ниво приемни семейства, и с каква подкрепа ще ги обезпечат, за да могат да отглеждат децата в риск от общността. **Нещо повече, общините ще трябва да търсят ресурс** за допълване на базисни разходи по приемната грижа като транспорт, обучения, супервизия, канцеларски разходи и разходи за издръжка на сгради, ако искат да отделят тази услуга в самостоятелна сграда / център. **Намерението приемната грижа да бъде към ЦОП-овете /** отново модел от преди проект „И аз имам семейство“; с предложението стандарт на практика услугата приемна грижа следва да е част от друга услуга/ **не може да бъде универсално решение**, защото много от тези в страната нямат нито необходимото пространство, нито средства да поемат части от издръжката и на приемната грижа в необходимия мащаб. Особено, ако това са работещи центрове с други целеви групи.

Препоръки

Считаме, че взимането под внимание на следните препоръки ще доведе до изпълнение на целите на проект „И аз имам семейство“:

- **Единният финансов стандарт(ЕФС) да вземе предвид разходите за издръжка на услугата приемна грижа** – административни, режимни, разходи за провеждане на кампании, обучения, супервизия, транспортни и управленски разходи. Те могат да бъдат взети от проект „И аз имам семейство“ тъй като в неговите рамки са правени същите тези разходи, включително от целият негов административен екип;
- **Да се предоставят много ясни указания как ще се децентрализират останалите към ДСП / ОЗД приемни семейства и с какъв капацитет;**
- **Да се предоставят и ясни указания към общините** как да възлагат услугата на външна доставка и как да я съчетават между няколко доставчика в случай на необходимост и преценка за това, от гледна точка на най-добър отговор на местните нужди;
- **Да се направи преглед на съществуващите процедури за заплащане на приемните родители и оптимизиране на подкрепата** спрямо нуждите на децата и семействата: практиката показва, че обикновено, когато детето се настанява в семейството много от приемните родители нямат готовност "да го приемат" предвид наличните си ресурси и финансови възможности. Препоръчва се първото им заплащане да бъде дадено авансово или да се осигури еднократна помощ като при превенция на изоставянето.
- **Да се направи преглед на целия процес на развитие на приемната грижа, включително и действието на ЕФС.** Той би следвало да бъде съпроводен не само с анализ на количествени данни, но и с анализ на ефектите от приемната грижа, които в проект „И аз имам семейство“ са заложили като индикатор за неговият успех:

„Извършваните оценки трябва да покажат дали има промяна или не в степента на развитие на детето, на неговото здраве, образователни постижения, независимост и поведение в резултат на ползването на новите услуги. Това може да бъде измерено обективно чрез използването на съвместими инструменти за оценка в цялата страна.“

- **Регламентиране на заместващата приемна грижа.**

Обща препоръка към процеса на изготвяне на предложения стандарт:

В качеството си на представители на различни граждански организации и мрежи, настояваме да бъдем въвличани на по-ранен етап от процеса на планиране на финансовите стандарти. Считаме, че закъснението на работата на работната група по ЕФС, ни притиска да дадем нашето положително становище по процес, с който принципно не сме съгласни и не отразява целите на развитие на приемната грижа в процеса на деинституционализация през проект „И аз имам семейство“. Настояваме в процеса на изграждане на концептуално новите за България услуги в общността, да се включва и експертно становище на финансови институции и финансови експерти. В противен случай, рискуваме ново развиващите се услуги да се управляват с финансиране, което не отговаря на новите изисквания - нито като обхват на разходите, нито като реалната цена, която България трябва да плаща за най-уязвимите си деца. Това ще доведе единствено до повторение на институционалния модел на грижа, но вече и в нови услуги, което започваме да наблюдаваме в Центровете за настаняване от семеен тип.

Прилагаме и информация за стойността на приемната грижа в рамките на фондация „За Нашите Деца“ с включени всички разходи, които се правят, независимо кой ги е осигурявал.

С уважение,

Коалиция „Детство 2025“

Членове:

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения (БАЛИЗ)

Българска асоциация на клиничните психолози

Български център за нестопанско право

Фондация „Де Пасарел България“

Сдружение „Еквилибриум“

Фондация „За нашите деца“

Фондация „Карин дом“

Фондация „Лале“

Фондация „Лумос“

Международна социална служба-България

Национална мрежа за децата

„Надежда и домове за децата – клон България“

Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет

Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ – България

Фондация „Сийдър“

SOS Детски селища България

Валентина Симеонова

Харалан Александров, социален антрополог

27 октомври 2014 г.
гр.София

Адрес:
ул. „Хан Крум“ 38А
София 1142